

Sygn. akt XII Ga 478/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział XII Gospodarczy – Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący- Sędzia: SO Agata Pierożyńska

Sędzia: SO Beata Kozłowska-Sławęcka

Sędzia: SR del. Grzegorz Dyrga (spr.)

Protokolant: st.sekr.sądowy Ewa Janas

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2015 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. W.

przeciwko J. D. i B. G. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanych

od wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Sączu

z dnia 23 kwietnia 2014 r., sygn. akt V GC 148/13

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt XII Ga 478/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 16 stycznia 2015 r.

Powódka M. W. wytoczyła przeciwko pozwanym - B. G. (1) i J. D. solidarnie - następujące pozwy:

i). o zapłatę kwoty 52.521,24 zł (k. 2) - poprzednia sygn. V GNc 1751/12,

ii). o zapłatę kwoty 65.726,87 zł (k. 164) - poprzednia sygn. V GNc 1752/12,

(...)). o zapłatę kwoty 9.492,90 zł (k. 321) - poprzednia sygn. V GNc 1700/12,

iv). o zapłatę kwoty 59.890,22 zł (k. 610) - poprzednia sygn. V GNc 1709/12.

W każdej z w/w spraw żądała zasądzenia odsetek ustawowych od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniach pozwów powódka wskazała, że prawomocnymi orzeczeniami Sądu Rejonowego w Nowym Sączu (nakazem zapłaty z dnia 16 lipca 2009 r., sygn. IV Np 4/09, wyrokiem z dnia 15 października 2009 r., sygn. IV P 167/09,

wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2010 r., sygn. IV P 233/09) zostały zasądzone na jej rzecz od(...) sp. z o.o. z siedzibą w R. należności z tytułu wynagrodzenia za pracę. Wyjaśniła, że wszczęła egzekucję przeciwko spółce, ale postępowania egzekucyjne o sygn. Km 815/09 oraz Km 440/11 zostały umorzone wobec stwierdzenia ich bezskuteczności. Kolejnych wniosków o wszczęcie egzekucji powódka nie składała, uznając je za niecelowe z uwagi na brak majątku spółki.

Wobec bezskuteczności egzekucji wobec spółki powódka wniosła przeciwko pozwanym wskazane na wstępie pozwu. Swoje roszczenie wywodziła z art. 299 § 1 k.s.h. Wskazała, że pozwani będąc członkami zarządu(...) sp. z o.o. nie złożyli wniosku o ogłoszenie upadłości, wskutek czego powódka nie mogła wyegzekwować kwot zasądzonych na jej rzecz od spółki.

Uwzględniając żądania powódki Sąd Rejonowy w Nowym Sączu w dniu 3 września 2012 r. wydał nakazy zapłaty w postępowaniu upominawczym do spraw o sygn. akt V GNc 1751/12, V GNc 1752/12, V GNc 1700/12, V GNc 1709/12.

W sprzeciwach od powyższych nakazów zapłaty pozwani wnieśli o połączenie spraw do wspólnego rozpoznania. Zażądali oddalenia wytoczonych powództw w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu powołali się na spełnienie się przesłanek egzoneracyjnych opisanych w art. 299 § 2 k.s.h. Po pierwsze wskazali, że nie ponoszą winy w niezgłoszeniu wniosku o ogłoszenie upadłości, ponieważ sprawami kadrowymi i księgowymi spółki zajmowała się wyłącznie powódka, która posiadając wiedzę fachową i dysponując całą dokumentacją – jako jedyna miała informacje o kondycji finansowej spółki. Wiedzy tej nie posiadali pozwani z uwagi na podział kompetencji istniejący pomiędzy członkami zarządu. Dodatkowo podnieśli, że po stronie powódki nie wystąpiła szkoda. Spółka nie prowadziła żadnej działalności gospodarczej, w związku z czym bierność członków zarządu i niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nie doprowadziły do uszczerbku w majątku spółki. Pozwani podkreślili, że powódka w okresie od stycznia 2004 r. do października 2009 r. była członkiem zarządu spółki, zatem podstawę jej roszczeń stanowić może przepis art. 376 k.c. w zw. z art. 299 k.s.h. jako regresowe rozliczenie stron. Nadto, w ocenie pozwanych powódka nadużyła ich zaufania. Jej działania były umyślne i miały na celu wyrządzenie spółce szkody. Przejawem tego jest w szczególności nieskładanie sprawozdań finansowych, nieprowadzenie rejestrów podatkowych i akt pracowniczych oraz zniszczenie dokumentacji księgowej. Zdaniem pozwanych działanie powódki stanowi nadużycie prawa podmiotowego.

W kolejnych pismach powódka podnosiła, że pozwani nie wykazali okoliczności egzoneracyjnych. Zaprzeczyła twierdzeniom, że w spółce istniał podział kompetencji. Dowodziła, że w sposób należyty wywiązywała się z obowiązków wynikających z umowy o pracę. Nadto – w ocenie powódki – spółka prowadziła działalność gospodarczą. Powódka dodała, że pozwani nie mogą powołać się na nadużycie prawa podmiotowego, skoro sami nie wywiązywali się ze swoich obowiązków jako członkowie zarządu.

Postanowieniami (będącymi w istocie zarządzeniami) z dnia 31 października 2013 r. Sąd Rejonowy w Nowym Sączu połączył wszystkie sprawy do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia prowadząc je dalej pod sygn. akt V GC 148/13.

W dniu 23 kwietnia 2014 r. Sąd Rejonowy w Nowym Sączu wydał wyrok, którym:

I. zasądził od pozwanych B. G. (1) i J. D. solidarnie na rzecz powódki M. W. kwotę 187.631,23 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi następująco:

- od kwoty 64.983,12 zł od dnia 9 sierpnia 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 114.198,11 zł od dnia 14 sierpnia 2012 roku do dnia zapłaty;

II. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądził od pozwanych B. G. (1) i J. D. solidarnie na rzecz powódki M. W. kwotę 21.456,00 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu.

Powyższy wyrok został wydany w oparciu o wskazane poniżej okoliczności faktyczne:

Sąd I instancji uznał za bezsporne, że pozwany J. D. jest członkiem zarządu (...) sp. z o.o. w R. od 2001 r., natomiast pozwany B. G. (1) pełnił funkcję członka zarządu w okresie od lutego 2004 r. do października 2009 r. Powódka M. W. weszła do składu zarządu w 2004 r. i funkcję tę pełniła do roku 2009.

Nadto w ocenie Sądu Rejonowego bezsporne było, że od 1997 r. do lutego 2010 r. powódka zajmowała się sprawami księgowymi spółki, prowadząc dokumentację na potrzeby obowiązku podatkowego i ubezpieczeniowego oraz przygotowując dokumenty do podpisania przez pozostałych członków zarządu.

Bezsporne było także, że przed Sądem Rejonowym w Nowym Sączu, Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, toczyły się z powództwa M. W. przeciwko spółce(...)” sp. z o.o. w R., postępowania o zapłatę wynagrodzenia za pracę:

(i) Nakazem zapłaty z dnia 16 lipca 2009 r. Sąd Rejonowy w Nowym Sączu w sprawie o sygn. IV Np 4/09 zasądził na rzecz M. W. kwotę 33.582 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 11 sierpnia 2006 r., kwotę 2.900,00 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 11 września 2006 r., kwotę 1.800,00 zł tytułem kosztów postępowania oraz kwotę 1.400,00 zł tytułem zwrot kosztów postępowania egzekucyjnego.

(ii) Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2010 r. Sąd Rejonowy w Nowym Sączu w sprawie o sygn. IV P 233/09, zasądził na rzecz M. W. łącznie kwotę 73.263,26 zł tytułem wynagrodzenia za pracę od września 2006 r. do sierpnia 2009 r., z odsetkami w ustawowej wysokości naliczanymi od szczegółowo określonych kwot i dat oraz 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Wskutek apelacji od tego orzeczenia Sąd Okręgowy w Nowym Sączu wyrokiem z dnia 24 listopada 2010 r. (sygn. akt IV Pa 58/10) oddalił apelację strony pozwanej, zasądając na rzecz powódki kwotę 1.350,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

(ii) Wyrokiem z dnia 15 października 2010 r. Sąd Rejonowy w Nowym Sączu w sprawie o sygn. IV P 167/09 zasądził na rzecz M. W. kwotę 1.777,42 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 11 sierpnia 2006 r., kwotę 2.900,00 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 11 września 2006 r. i kwotę 1.400,00 zł tytułem zwrot kosztów postępowania.

Postanowieniami z dnia 9 lutego 2010 r. (sygn. Km 815/09) i z dnia 17 stycznia 2012 r. (sygn. Km 440/11) Komornik przy Sądzie Rejonowym w Nowym Sączu umorzył postępowania egzekucyjne z wniosku wierzycielki M. W. przeciwko (...) sp. z o.o. w R., na podstawie tytułów egzekucyjnych wydanych w sprawach o sygn. IV P 167/09 i IV Np 4/09.

Bezsporne było także, że wniosek o ogłoszenie upadłości(...) sp. z o.o. w R. nie został zgłoszony.

Ponadto Sąd Rejonowy ustalił, że spółka nie jest właścicielem nieruchomości. Z ustaleń poczynionych przez Sąd Rejonowy wynika nadto, że J. D. i B. G. (1) brali udział w sprawowaniu zarządu majątkiem spółki, ponieważ podpisywali się na dokumentach obrazujących jej zyski i straty oraz sprawozdaniach zarządu.

Sąd Rejonowy uznał, że stan faktyczny jest w większości bezsporny. Wskazał, że twierdzenia stron nie spotkały się zaprzeczeniami strony przeciwnej i dlatego uznane zostały za przyznane. Nadto Sąd Rejonowy oparł się na dokumentach: odpisie aktu notarialnego i wydruku stanu prawnego nieruchomości. Sąd I instancji nie dał wiary zeznaniom pozwanego J. D. w zakresie, w którym stwierdził on, że spółka jest właścicielem nieruchomości, ponieważ twierdzenie to pozostawało w sprzeczności z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Sąd nie dał nadto wiary zeznaniom J. D., w części, w której wskazał, że nie orientował się w sprawach majątkowych spółki. Okoliczności tej przeczą złożone przez niego podpisy na dokumentach spółki obrazujących jej kondycję finansową. Sąd Rejonowy pominął dowód z zeznań pozwanego B. G. (2) wobec jego nieusprawiedliwionego niestawiennictwa. Za nieprzydatne Sąd I instancji uznał zeznania świadka M. D..

W oparciu o wskazane wyżej ustalenia sąd I instancji uznał żądania powódki za częściowo uzasadnione.

Zdaniem Sądu Rejonowego w sprawie doszło do spełnienia przesłanek z art. 299 § 1 k.s.h., który stanowi, że jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania.

Sąd I instancji wskazał, że pozwani pełnili funkcje członków zarządu zarówno w momencie gdy powstały należności powódki z tytułu wynagrodzenia za pracę, jak też w czasie właściwym do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki. Podkreślił, że egzekucja należności zasądzonych orzeczeniami o sygn. IV P 167/09 i IV Np 4/09 przeciwko spółce okazała się bezskuteczna, natomiast egzekucja w sprawie o sygn. IV P 233/09 okazałaby się bezskuteczna wobec braku majątku spółki. W rezultacie powódka uprawniona była dochodzić od pozwanych na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. zasądzonych przeciwko spółce należności głównych, odsetek, kosztów procesu oraz kosztów umorzonych postępowań egzekucyjnych. W ocenie Sądu I instancji pozwani nie wykazali ziszczenia się przesłanek egzoneracyjnych z art. 299 § 2 k.s.h. W szczególności nie udowodniono braku winy po stronie pozwanych. Stan finansowy spółki musiał być im znany, skoro ta nie prowadziła działalności gospodarczej i nie osiągała żadnych dochodów, będąc równocześnie dłużnikiem powódki z tytułu stosunku pracy. Nadto pozwani decydując się na powierzenie sprawowania zarządu w aspekcie finansowym jednej osobie, nie zwalniają się z obowiązku dbania o kondycje finansową podmiotu. Co istotniejsze mieli oni świadomość zadłużenia spółki. Tym samym pozwani nie składając wniosku o ogłoszenie upadłości spółki przyczynili się do powstania szkody wierzycielki. Za spóźniony Sąd I instancji uznał podniesiony przez pozwanych zarzut nadużycia prawa podmiotowego z 5 k.c. Powinien on być zgłoszony w sądzie pracy, gdzie doszło do wydania orzeczeń zasądających od spółki na rzecz M. W.. Sąd Rejonowy powołał się na art. 365 § 1 k.p.c., z którego wynika, że orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby.

Z uwagi na powyższe Sąd Rejonowy na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. zasądził od pozwanych B. G. (1) i J. D. solidarnie na rzecz powódki M. W. kwotę 187.631,23 zł, wyjaśniając, że składają się na nie

- należności główne zasądzone w sprawach o sygn. IV P 233/09 (73.263,26 zł), IV P 167/09 (4.677,42 zł) i IV Np 4/09 (33.582,71 zł);
- koszty postępowań pierwszoinstancyjnych o sygn. IV P 233/09 (2.700,00 zł), IV P 167/09 (1.400,00 zł) i IV Np 4/09 (1.800,00 zł);
- koszty postępowania drugoinstancyjnego o sygn. IV Pa 58/10 (1.350,00 zł);
- koszty postępowań egzekucyjnych: IV P 167/09 (300,00 zł) i IV Np 4/09 (900,00 zł);
- skapitalizowane odsetki ze spraw o sygn. IV P 233/09 (40.934,85 zł), IV P 167/09 (3.115,48 zł) i IV Np 4/09 (23.607,51 zł).

Od kwoty 187.631,23 zł Sąd Rejonowy orzekł o obowiązku ponoszenia przez pozwanych B. G. (1) i J. D. solidarnie na rzecz powódki M. W. odsetek w ustawowej wysokości od kwot:

- 114.198,11 zł od dnia 14 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty (dzień wniesienia pozwów o zapłatę wynikających z wyroku IV P 233/09),
- 64.983,12 zł od dnia 9 sierpnia 2012 roku do dnia zapłaty (dzień wniesienia pozwów o zapłatę wynikających z wyroku IV P 167/09 i IV Np 4/09).

W pozostałym zakresie Sąd I instancji powództwo oddalił.

O kosztach postępowania sąd I instancji orzekł zgodnie z art. 98 k.p.c. i art. 99 k.p.c. W związku z tym zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powódki koszty procesu poniesione w każdej z czterech spraw w kwocie 21.456,00 zł, na które złożyły się opłaty od pozwów, koszty zastępstwa procesowego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictw.

Sąd I instancji w uzasadnieniu wydanego wyroku wskazał, że połączenie do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia w trybie art. 219 k.p.c. miało charakter techniczny i nie doprowadziło do skumulowania roszczeń w rozumieniu art. 191 k.p.c. i powstania jednej nowej sprawy, jak też nie wpłynęło na właściwość rzeczową sądu. Łącznie rozpoznawane i rozstrzygane sprawy są nadal samodzielnymi sprawami.

Od powyższego wyroku apelację wnieśli pozwani, zaskarżając go w zakresie punktu I i III oraz zarzucając mu:

- dokonanie ustaleń faktycznych w sposób sprzeczny z zebrany w sprawie materiałem dowodowym poprzez przyjęcie, że pozwani nie wykazali okoliczności, które mogłyby doprowadzić do uwolnienia ich od ponoszenia odpowiedzialności za zobowiązania spółki, podczas gdy z przedłożonych przez pozwanych dokumentów oraz zeznań powódki wynika, że pozwani przedmiotowe okoliczności wykazali;
- naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a to:
  - 1) art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 219 k.p.c. i 325 k.p.c., poprzez połączenie spraw z czterech powództw w sposób, który doprowadził do utworzenia jednej jakościowo nowej sprawy, co w konsekwencji skutkowało orzeczeniem ponad żądanie przez sąd niewłaściwy rzeczowo, względnie nierozpoznanie istoty sprawy;
  - 2) art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. przez pominięcie w pisemnych motywach, że powódka w okresie powstania długu była członkiem zarządu spółki oraz nieodniesienie się do podnoszonego przez pozwanych zarzutu niemożności oparcia wewnętrznych rozliczeń regresowych dłużników solidarnych na zasadzie art. 299 k.s.h.;
  - 3) art. 365 §1 k.p.c. w zw. z art. 11 k.p.c., 233 § 1 k.p.c. przez wyrażenie poglądu, w myśl którego okoliczności podnoszone przez pozwanych dotyczące przyczyn powstania wierzytelności powódki, identyfikowane przez sąd rejonowy jako nadużycie przez nią prawa podmiotowego z art. 5 k.c., są spóźnione z uwagi na wiążący w niniejszej sprawie charakter wyroków zapadłych w sprawach ze stosunku pracy z powództwa powódki przeciwko (...)” sp. z o.o. w R.
- naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:
  - 1). art. 366 § 1 k.c., 369 k.c., 371 k.c., 376 § 1 k.c. poprzez ich niezastosowanie do wzajemnych rozliczeń stron, które mają charakter rozliczeń regresowych w ramach solidarności biernej,
  - 2). art. 299 k.s.h. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że przepis ten znajduje zastosowanie do rozliczeń regresowych pomiędzy członkami zarządu odpowiedzialnymi posiłkowo za dług spółki.

Z powołaniem się na te zarzuty pozwani wnieśli o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy właściwemu sądowi do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na ich rzecz kosztów zastępstwa procesowego.

Powódka M. W. w odpowiedzi na apelację pozwanych wniosła o jej oddalenie w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych. W ocenie powódki zaskarżony wyrok w całości odpowiada prawu. W szczególności został on wydany przez sąd właściwy rzeczowo, ponieważ połączenie spraw do wspólnego rozpoznania w trybie art. 219 k.p.c. następuje z uwagi na względy ekonomii procesowej i ma charakter techniczny, a w rezultacie nie oznacza powstania nowej sprawy. Nadto – w ocenie powódki – nie doszło do naruszenia przepisu art. 328 § 2 k.p.c., a sąd I instancji rozpoznał istotę sprawy. Co więcej, zdaniem powódki Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy oparł rozstrzygnięcie na podstawie prawnej z art. 299 § 1 k.s.h., słusznie przyjmując, że pozwani nie wykazali okoliczności egzoneracyjnych. Powódka podkreśliła, że przepis art. 299 § 1 k.s.h. dopuszcza dochodzenie zaspokojenia należności wobec członków zarządu spółki z o.o. także przez innego członka zarządu. Dodatkowo wskazała, że podniesiony przez pozwanych zarzut nadużycia prawa podmiotowego uznać należy za spóźniony, z uwagi na prawomocność orzeczeń zasądzających na rzecz powódki należności ze stosunku pracy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanych zasługiwała na uwzględnienie, choć nie wszystkie zarzuty należało uznać za trafne. W ocenie Sądu Okręgowego zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji musi ulec uchyleniu, a sprawa winna być przekazana do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu ze względu na nierozpoznanie istoty sprawy.

Odnosząc się do poszczególnych zarzutów stwierdzić należy na wstępie, że nie był trafny zarzut dokonania przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych w sposób sprzeczny z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym, poprzez przyjęcie, że pozwani nie wykazali okoliczności egzoneracyjnych określonych w art. 299 § 2 k.s.h. W ocenie Sądu Okręgowego ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji w tym zakresie są prawidłowe, a podniesiony przez pozwanych zarzut stanowi bezpodstawną z nimi polemikę. Tym samym Sąd Odwoławczy przyjął ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego za własne.

Nie był także trafny zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 328 § 2 k.p.c. Zdaniem Sądu Okręgowego brak wyjaśnienia przyczyn z powodu, których Sąd Rejonowy nie zastosował danego przepisu, przy jednoczesnym wskazaniu innej podstawy prawnej, właściwej w ocenie tego Sądu, nie może być poczytywane za naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. Nie utrudnia bowiem przesłedzenia toku rozumowania Sądu pierwszej instancji, a więc nie uniemożliwia przeprowadzenia kontroli instancyjnej.

Zasadny był natomiast zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 219 k.p.c., tym niemniej uchybienie to nie spowodowało – wbrew twierdzeniom apelujących – nieważności postępowania. Rację mają pozwani, że wyrok wydany w wyniku rozpoznania połączonych spraw powinien zawierać z osobna rozstrzygnięcia co do każdej z połączonych spraw (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 września 1967 r., I CR 158/67, LEX nr 678). Połączenie spraw do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia w trybie art. 219 k.p.c. ma bowiem jedynie techniczny charakter i nie oznacza powstania nowej sprawy. Każda z połączonych spraw zachowuje samodzielność i wymaga odrębnego rozstrzygnięcia. Sąd winien wydać jeden wyrok, ale zawierający rozstrzygnięcia co do każdej z połączonych spraw z osobna (tak np. P. Telenga, Komentarz do art. 219 k.p.c., [w:] A. Jakubecki (red.), Komentarz aktualizowany do ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego, LEX/el. 2014). W związku z powyższym uznać należy, że Sąd I instancji sumując wartość przedmiotu sporu poszczególnych spraw i nie wyodrębniając połączonych spraw tak w części wstępnej jak i dyspozytywnej orzeczenia, naruszył przepis art. 219 k.p.c. Tym niemniej, w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd I instancji podkreślał, że połączenie spraw miało charakter techniczny i nie doprowadziło do powstania jednej nowej sprawy. Dodatkowo precyzyjnie wskazał, co składa się na zasądzoną kwotę główną. W związku z tym, w ocenie Sądu Okręgowego brak jest podstaw do twierdzenia, że przedmiotowe uchybienie spowodowało nieważność postępowania pierwszoinstancyjnego. Sprawę rozpoznał sąd właściwy rzeczowo, jako że był on właściwy do rozpoznania każdej z połączonych spraw z osobna, bezpodstawne jest nadto twierdzenie, że Sąd Rejonowy orzekł ponad żądanie.

Na uwzględnienie zasługuje jednakże zarzut naruszenia art. 365 §1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Trafnie zatem wywodzą apelujący, że co do zasady orzeczenie prawomocne nie wywołuje skutków erga omnes, a tylko wyjątkowo, jeśli przepis szczególny tak stanowi, skuteczne jest wobec innych osób niż strony procesu (tak też P. Telenga, Komentarz do art. 365 k.p.c., Nb 3, [w:] A. Jakubecki (red.), Komentarz aktualizowany do ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego, LEX/el. 2014). W ocenie Sądu Okręgowego w rozpoznawanej sprawie brak jest takiego przepisu szczególnego. Oznacza to, że pozwani, którzy nie byli stronami postępowań, w których wydano orzeczenia przeciwko spółce(...)” sp. z o.o. z siedzibą w R., mogą w toku niniejszego procesu powoływać się na zarzut nadużycia prawa podmiotowego przez powódkę. Zarzut ten nie jest zatem – w ocenie Sądu II instancji – zarzutem spóźnionym.

Zamierzony skutek odniosły nadto podniesione przez pozwanych zarzuty naruszenia prawa materialnego. Uchybienia te doprowadziły do nierozpoznania istoty sprawy, z przyczyn, o których będzie mowa poniżej.

Podkreślenia wymaga, że w judykaturze pojęcie „nierozpoznania istoty sprawy” rozumiane jest w sposób jednolity. Obejmuje ono sytuacje, gdy rozstrzygnięcie sądu I instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy,

gdy sąd zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony. Prawnie obojętna jest przy tym przyczyna zaniechania przez Sąd oceny materialnoprawnej podstawy żądania (zob. wyrok SN z dnia 12 września 2002 r., IV CKN 1298/2000, LEX nr 80271, wyrok SN z dnia 23 września 1998 r. II CKN 897/97, LEX nr 34232).

W realiach niniejszej sprawy Sąd Rejonowy, przyjmując za podstawę swego rozstrzygnięcia przepis art. 299 § 1 k.s.h. w żaden sposób nie odniósł się do konsekwentnie podnoszonego przez pozwanych zarzutu braku legitymacji czynnej powódki. Z analizy treści całego uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika niezbicie, że Sąd I instancji ograniczył się w swoich rozważaniach do zbadania, czy w sprawie zaszyły przesłanki z art. 299 § 1 k.s.h. oraz czy pozwani wykazali okoliczności egzoneracyjne określone w § 2 powołanego przepisu.

Należy w pełni zgodzić się z pozwanymi, że pełnienie przez powódkę funkcji członka zarządu w okresie od stycznia 2004 r. do października 2009 r., a więc w czasie w którym powstały zasądzone przeciwko spółce wierzytelności, powinno zostać wzięte pod uwagę przy ocenie podstawy prawnej powództwa. Kwestia ta, konsekwentnie podnoszona przez pozwanych w toku postępowania, nie była w ogóle przedmiotem rozważań Sądu Rejonowego.

Tym samym uznać należy, że Sąd I instancji nie uczynił przedmiotem swoich rozważań okoliczności prawnych, które były przedmiotem sporu w niniejszym postępowaniu, ani nie odniósł się do zasadności dochodzonego roszczenia w perspektywie podstawy materialnoprawnej wskazywanej przez pozwanych. Sąd Rejonowy nie rozpoznał więc istoty sprawy, nie odniósł się do zarzutów pozwanych, którzy wskazywali, że podstawę roszczeń powódki winien stanowić przepis art. 376 k.c. w zw. z art. 299 k.s.h., jako regresowe rozliczenia stron.

Wobec powyższego uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Nowym Sączu do ponownego rozpoznania na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. było konieczne. Wprawdzie stosownie do powyższego przepisu Sąd Odwoławczy nie jest bezwzględnie zobowiązany do uchylenia wyroku w razie nierozpoznania przez Sąd I instancji istoty sprawy, tym niemniej zdaniem Sądu Okręgowego w realiach niniejszej sprawy jest to celowe z uwagi na zakres zaniechania Sądu Rejonowego w zbadaniu materialnoprawnej podstawy żądania. Co prawda w myśl art. 382 k.p.c. postępowanie apelacyjne ma charakter merytoryczny, jednakże rozstrzyganie przez Sąd Odwoławczy od podstaw, po raz pierwszy o zasadności roszczenia, na podstawie okoliczności nie będących w ogóle podstawą rozważań Sądu I instancji, mogłoby godzić w zasadę dwuinstancyjności postępowania sądowego, wynikającą z art. 176 ust. 1 Konstytucji RP. Sąd II instancji nie może zastępować własnym orzeczeniem orzeczenia sądu I instancji, gdyż mogłoby to doprowadzać do sytuacji, gdy Sąd Odwoławczy orzekałby jako jedna i ostateczna instancja (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 24 października 2012 roku, sygn. akt III AUa 1153/12, LEX nr 1223387). Merytoryczne rozstrzygnięcie przez Sąd II instancji dopiero w postępowaniu apelacyjnym o żądaniu pozwu, w oparciu o przepisy prawa, na które powoływali się pozwani, zamykałoby stronie możliwość jego zaskarżenia czyniąc postępowanie cywilne w istocie jednoinstancyjnym.

Nie budzi wątpliwości, że podstawą faktyczną zgłoszonych przez powódkę żądań, było twierdzenie, iż posiada ona przeciwko spółce (...) sp. z o.o. w R. wierzytelności z tytułu wynagrodzenia za pracę zasądzone prawomocnymi orzeczeniami, których egzekucja okazała się bezskuteczna. Bezsporne było także, że wniosek o ogłoszenie upadłości spółki nie został zgłoszony. Poza sporem pozostawało także i to, że sama powódka w okresie powstania jej wierzytelności, pełniła funkcję członka zarządu i nie zgłosiła wniosku o ogłoszenie upadłości spółki. W tym stanie rzeczy konieczne jest, aby Sąd Rejonowy w toku ponownego rozpoznania sprawy przeanalizował, czy okoliczność pełnienia przez powódkę funkcji członka zarządu spółki w okresie powstania jej wierzytelności przeciwko tejże spółce, wpływa na podstawę prawną roszczenia. Koniecznym będzie rozważenie, czy powódka posiada legitymację czynną do wytoczenia powództwa z art. 299 § 1 k.s.h. w sytuacji gdy była ona członkiem zarządu spółki w momencie gdy powstały jej wierzytelności, czy może – jak twierdzą pozwani – wzajemne rozliczenia stron winny być traktowane jako rozliczenia regresowe dłużników strony bierniej, dokonywane przy zastosowaniu art. 376 k.c. Sąd Rejonowy winien zatem rozważyć zasadność oraz zakres tych rozliczeń.

Rozpoznając ponownie sprawę Sąd powinien mieć na uwadze, że spór pomiędzy stronami dotyczy także sposobu wykonywania przez powódkę obowiązków wynikających z umowy o pracę oraz czy w sprawie nie dochodzi do nadużycia prawa podmiotowego przez każdą ze stron (art. 5 k.c.). Zbadania wymaga zatem, czy powódka w sposób należyty wywiązywała się z nałożonych obowiązków. Jeżeli bowiem Sąd Rejonowy dojdzie do przekonania, że przedmiotem postępowania winny być regresowe rozliczenia dłużników solidarnych, wykazanie przez pozwanych, że powódka w sposób nieprawidłowy wykonywała swoje obowiązki, będzie miało wpływ na zakres odpowiedzialności pozwanych.

Uzupełniająco wskazać należy, iż w razie ponownego wydania orzeczenia Sąd Rejonowy powinien wyodrębnić w części wstępnej orzeczenia wszystkie sprawy połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia. Także w części dyspozytywnej orzeczenia powinny znaleźć się oddzielne wyrzeczenia co do każdej z połączonych spraw. Tylko w ten sposób zapewniona zostanie zgodność orzeczenia z treścią art. 219 k.p.c.

Mając na uwadze powyższe, w oparciu o przepis art. 386 § 4 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

S. ref. I inst. Łukasz Świątkowski